

ROCZNIK TOMISTYCZNY
10 (2021)

ROCZNIK TOMISTYCZNY
10 (2021)

ΘΩΜΙΣΜΟΣ ΤΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
ANNARIUS THOMISTICUS
THOMISTIC YEARBOOK
THOMISTISCHES JAHRBUCH
ANNUAIRE THOMISTIQUE
ANNUARIO TOMISTICO
TOMISTICKÁ ROČENKA

ROCZNIK TOMISTYCZNY
10 (2021)

Naukowe Towarzystwo Tomistyczne
WARSZAWA

KOMITET REDAKCYJNY / EDITORIAL BOARD:

Michał Zembrzuski (sekretarz / secretary), Magdalena Płotka (zastępca redaktora naczelnego / deputy editor), Dawid Lipski, Natalia Herold (internet), Izabella Andrzejuk, Artur Andrzejuk (redaktor naczelny / editor-in-chief)

RADA NAUKOWA / SCIENTIFIC COUNCIL:

Adam Wielomski, Stanisław Wielgus, Antoni B. Stępień, Sławomir Sobczak, Arkady Rzegocki, Marcin Karas, Krzysztof Kalka, Mieczysław Gogacz, Pavol Dancák, Paul J. Cornish, Mehmet Zeki Aydin, Artur Andrzejuk, Anton Adam

RECENZENCI / REVIEWERS

Jarosław Babiński, Tomasz Pawlikowski, Witold Płotka, Marek Porwolik, Joanna Pyłat, Marcin Trepczyński

REDAKCJA JĘZYKOWA / LANGUAGE EDITORS

Elżbieta Pachciarek (j. polski), Bernice McManus-Falkowska, Ewa A. Pichola, Magdalena Płotka (j. angielski), Christel Martin, Iwona Bartnicka (j. francuski), Adam M. Filipowicz, Michał Zembrzuski (greka, łacina)

PROJEKT OKŁADKI

Mieczysław Knut

OPRACOWANIE GRAFICZNE, SKŁAD I ŁAMANIE

Maciej Głowacki

© Artur Andrzejuk / Naukowe Towarzystwo Tomistyczne (wydawca / editor)

Warszawa 2021

ISSN 2300-1976

Unikalny numer identyfikacyjny – 493506

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

**NARODOWE
CENTRUM
KULTURY**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach programu Narodowego Centrum Kultury „Kultura – Interwencje 2021”

Rocznik Tomistyczny ukazuje się dzięki pomocy Jacka Sińskiego

Redakcja Rocznika Tomistycznego

ul. Klonowa 2/2

05-806 Komorów POLSKA

www.roczniktomistyczny.pl

e-mail: redakcja@roczniktomistyczny.pl

Druk i oprawa: Sowa Sp. z o.o.

ul. Raszyńska 13

05-500 Piaseczno

www.sowadruk.pl

Spis treści

Od Redakcji.....	11
------------------	----

Rozprawy i artykuły

Michel Bastit	
Jerzy Kalinowski – życie filozoficzne w zawieruchach XX wieku.....	15
Mieczysław Gogacz	
L'homme en tant qu'homme et en tant que personne.....	25
Henryk Majkrzak	
Św. Tomasz i jego metafizyka istnienia	37
Andrzej Maryniarczyk	
Mały błąd na początku wielkim jest na końcu. Tomaszowa reinterpretacja rozumienia bytu i istoty podstawą odkrycia Pierwszej Przyczyny jako <i>Ipsum Esse</i>	57
Natalia Gondek	
Specyfika metody separacji w koncepcji metafizyki realistycznej	
Andrzeja Maryniarczyka.....	79
Tomasz Duma	
Rola istnienia (bytu) w metafizycznym wyjaśnianiu rzeczywistości	95
Artur Andrzejuk	
Komentarz Tomasza z Akwinu do <i>Liber de causis</i> – odyseja tekstów i koncepcji przez kultury, epoki i szkoły filozoficzne.....	115
Michał Zembrzusi	
Głupota, ignorancja i <i>acedia</i> a poznanie intelektualne i działanie moralne	127
Maria Janik-Czachor, Izabella Andrzejuk	
Jedność kontemplacji i działania w życiu Wandy Malczewskiej.....	147
Katarzyna Bałdyga	
Świadectwa lektury św. Tomasza z Akwinu w twórczości Czesława Miłosza	163
Magdalena Płotka	
Mieczysław Gogacz's Account of Ethics of Protecting Persons.....	181
Izabella Andrzejuk	
Antropologiczne aspekty doświadczenia mistycznego w ujęciu Mieczysława Gogacza.....	195
Agnieszka Gondek	
Warunki niezbędne w wychowaniu i kształceniu w szkole średniej w ujęciu Mieczysława Gogacza.....	213
Ewa Agnieszka Pichola	
Symulator rzeczywistości – uwagi o procesie nauczania zdalnego.....	223

Edycje i tłumaczenia

Szymon Stanuła Garrigou-Lagrange'a koncepcja bytu. Wstęp do przekładu artykułu <i>Realna różnica między istotą i istnieniem a zasada tożsamości</i>	237
Réginald Garrigou-Lagrange Realna różnica między istotą i istnieniem a zasada tożsamości.....	243

Sprawozdania i recenzje

Natalia Herold Działalność Naukowego Towarzystwa Tomistycznego w roku akademickim 2020/2021	251
Izabella Andrzejuk Sprawozdanie z przyznania Nagród im prof. Mieczysława Gogacza za najlepsze prace magisterskie z tomizmu 21 listopada 2020	255
Michał Zembrzuski Sprawozdanie z Sympozjum Tomistycznego w Łomży 10 marca 2021 roku	259
Marian Szymonik Przyjaciel człowieka i mądrości. Recenzja: <i>Filozof wpatrzony w naturę i to co boskie. Księga Pamiątkowa z okazji Jubileuszu urodzin i pracy naukowej na KUL Księdza Profesora Andrzeja Maryniarczyka SDB</i> , red. ks. T. Duma, A. Gudaniec, Z. Pańpuch, K. Stępień, P. Sulenta, Wydawnictwo Academicon, Lublin 2020, 1340 stron	263
Artur Andrzejuk Recenzja: Kazimierz Gryżenia, <i>Analogia w scholastyce nowożytnej. Studium z metafizyki Franciszka Suáreza</i> , Lublin 2019, stron 298... ..	277
Izabella Andrzejuk Recenzja: Włodzimierz Galewicz, <i>Studia z klasycznej etyki greckiej</i> , Kęty 2020, Wydawnictwo Marek Derewiecki, stron 235	281
Artur Andrzejuk Recenzja: Bartłomiej Krzych, <i>Wolność i przyczynowość. Wprowadzenie do koncepcji autodeterminizmu ks. Augustyna Jakubisiaka</i> , Wydawnictwo Liberi Libri, Bmw 2020, stron 108.....	287
Artur Andrzejuk Recenzja: Marek Czachorowski, Tomasz Mamełka, Paweł Mazanka, Zbigniew Pańpuch, <i>Mieczysław Albert Krąpiec</i> , red. Z. Pańpuch (<i>Pomniki polskiej filozofii chrześcijańskiej</i> , red. Maciej Bała, Piotr S. Mazur), Kraków 2020, stron 220; toż w wersji angielskiej, tamże, stron 228.....	291
Artur Andrzejuk Recenzja: Mikołaj Krasnodębski, <i>W obronie człowieka. Zarys antropologii filozoficznej Franciszka Gabryła (1866–1914)</i> , Wydawnictwo von borowiecky, Warszawa–Radzymin 2020, stron 330.....	297

Julia Rejewska

Aktualność etyki tomistycznej Recenzja: Izabella Andrzejuk, Artur Andrzejuk, *Tomasz z Akwinu jako etyk*, Naukowe Towarzystwo Tomistyczne, Warszawa 2020, stron 164 (e-book: www.tomizm.org); Izabella Andrzejuk, Artur Andrzejuk, *Tomasz z Akwinu jako etyk*, Wydawnictwo von borowiecky, Warszawa 2021 stron 171 (wydanie „papierowe”)..... 301

Nota o autorach..... 307

Table of Contents

Editorial.....	11
----------------	----

Dissertations and Articles

Michel Bastit	
Jerzy Kalinowski – his philosophical life in the turmoil of the 20th century.....	15
Mieczysław Gogacz	
Human as a human and human as a person.....	25
Henryk Majkrzak	
Saint Thomas Aquinas and his metaphysics of existence.....	37
Andrzej Maryniarczyk	
A small mistake in the beginning is a big one in the end. Thomas Aquinas's reinterpretation of the understanding of being and essence as the basis for the discovery of the First Cause as <i>Ipsum Esse</i>.....	57
Natalia Gondek	
Specifics of the method of separation in Andrzej Maryniarczyk's conception of realistic metaphysics.....	79
Tomasz Duma	
The role of existence (of being) in the metaphysical explanation of reality.....	95
Artur Andrzejuk	
Thomas Aquinas Commentary on <i>Liber de Causis</i> - an odyssey of texts and concepts through cultures, epochs and philosophical schools	115
Michał Zembrzuski	
Stupidity, ignorance, <i>acedia</i> and their meaning for the intellectual cognition and moral action.....	127
Maria Janik-Czachor, Izabella Andrzejuk	
Unity of contemplation and action in the life of Wanda Malczewska	147
Katarzyna Bałdyga	
St. Thomas Aquinas in the works of Czesław Miłosz.....	163
Magdalena Płotka	
Mieczysław Gogacz's Account of Ethics of Protecting Persons	181
Izabella Andrzejuk	
Anthropological aspects of mystical experience in the account of Mieczysław Gogacz.....	195
Agnieszka Gondek	
Necessary conditions in upbringing and education in high school according to Mieczysław Gogacz.....	213
Ewa Agnieszka Pichola	
Reality Simulator, remarks on a process of online education.....	223

Editions and Translations

Szymon Stanula

Garrigou-Lagrange's concept of being. Introduction to the translation of the article
The real difference between essence and existence and the principle of identity..... 237

Réginald Garrigou-Lagrange

The real difference between essence and existence and the principle of identity..... 243

Reports and Reviews

Natalia Herold

Activities of the Scientific Thomistic Society in the 2020/2021 academic year 251

Izabella Andrzejuk

Report on the Awards of prof. Mieczysław Gogacz for the best MA theses in Thomism
November 21, 2020..... 255

Michał Zembrzuski

Report from the Thomistic Symposium in Łomża. March 10, 2021 259

Marian Szymonik

A friend of man and wisdom. Review: *Filozof wpatrzony w naturę i to co boskie. Księga Pamiątkowa z okazji Jubileuszu urodzin i pracy naukowej na KUL Księdza Profesora Andrzeja Maryniarczyka SDB*, ed. ks. T. Duma, A. Gudaniec, Z. Pańpuch, K. Stępień, P. Sulenta, Wydawnictwo Academicon, Lublin 2020, pp. 1340 263

Artur Andrzejuk

Review: Kazimierz Gryżenia, *Analogia w scholastyce nowożytnej. Studium z metafizyki Franciszka Suáreza*, Lublin 2019, pp. 298 277

Izabella Andrzejuk

Review: Włodzimierz Galewicz, *Studia z klasycznej etyki greckiej*, Kęty 2020, Wydawnictwo Marek Derewiecki, pp. 235 281

Artur Andrzejuk

Review: Bartłomiej Krzych, *Wolność i przyczynowość. Wprowadzenie do koncepcji autodeterminizmu ks. Augustyna Jakubisiaka*, Wydawnictwo Liberi Libri, Bmw 2020, pp. 108 287

Artur Andrzejuk

Review: Marek Czachorowski, Tomasz Mamelka, Paweł Mazanka, Zbigniew Pańpuch, Mieczysław Albert Krąpiec, red. Z. Pańpuch (*Pomniki polskiej filozofii chrześcijańskiej*, ed. Maciej Bała, Piotr S. Mazur), Kraków 2020, pp. 220; English version, pp. 228 291

Artur Andrzejuk

Review: Mikołaj Krasnodębski, *W obronie człowieka. Zarys antropologii filozoficznej Franciszka Gabryła (1866–1914)*, Wydawnictwo von borowiecky, Warszawa–Radzymin 2020, pp. 330 297

Julia Rejewska

Topicality of Thomistic Ethics. Review: Izabella Andrzejuk, Artur Andrzejuk, *Tomasz z Akwinu jako etyk*, Naukowe Towarzystwo Tomistyczne, Warszawa 2020 301

Note about authors 307

Sprawozdanie z Sympozjum Tomistycznego w Łomży 10 marca 2021 roku

Sympozjum Tomistyczne odbyło się 10 marca 2021 roku w Wyższym Seminarium Duchownym im. Jana Pawła II w Łomży. Tegoroczne spotkanie zostało zatytułowane: *Tomasz z Akwinu i tomistyczna filozofia praktyczna*. Organizatorami sympozjum było Wyższe Seminarium Duchowne w Łomży, Naukowe Towarzystwo Tomistyczne oraz Wydział Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Okazją do zorganizowania tego wydarzenia była 747 rocznica śmierci św. Tomasza z Akwinu. To trzecie Sympozjum Tomistyczne, które odbyło się w Łomży, poświęcone było różnym zagadnieniom, które mieszczą się w obszarze filozofii praktycznej: tematyce relacji społecznych, wychowaniu, roli uczuć w życiu człowieka, prawu natu-

ralnemu, a także praktycznym zastosowaniom metafizyki. Sympozjum otworzył rektor Wyższego Seminarium Duchownego ks. dr Robert Bączek. Sympozjum odbyło się w ścisłym rygorze sanitarnym przy obecności wyłącznie słuchaczy oraz pracowników seminarium.

Pierwszy referat, zatytułowany *Jak bytuje naród? O relacjach społecznych u św. Tomasza*, wygłosił ksiądz biskup, prof. dr hab. Jacek Grzybowski. Swój referat rozpoczął od przedstawienia metafizycznych twierdzeń dotyczących relacji, odwołując się w swoim wykładzie do twierdzeń Tomasza z Akwinu. Prezentując swoje analizy, ukazał różne rodzaje relacji (realne, myślne, konieczne i niekonieczne), starając się umieścić wśród

nich relacje społeczne. Charakteryzując naród, wskazał, że jest on przestrzenią realnych kontaktów międzyludzkich, które implikują współdziałanie. Jako taki, naród nie jest więc ani bytem wprost substancjalnym, ani bytem abstrakcyjnym, lecz zbiorowością osób i treści połączonych realnymi relacjami społecznymi i kulturowymi, konstytutywną aktywnością w akcie realizacji wspólnego dobra rozumianego jednak zawsze jako kultura, tradycja, historia, obyczaj, religia i inne treści wzbogacające ludzką egzystencję. Według Grzybowskiego naród jest wspólnotą o charakterze relacyjnym, mającą przypadłościowy status. Oznacza to, że nie istnieje przez siebie, ale zawsze przez jednostki, które tworzą wspólnotę jako właściwą zbiorowość. Cała idea narodu polega w tej perspektywie zarówno na społecznej strukturze jednostki, jak i na dążeniu do dobra wspólnego. Naród jest więc konkretnym organizmem, w skład którego wchodzi jednostki związane wspólnotą krwi, pochodzenia, terytorium, historii i oczywiście szeroko rozumianej kultury.

Profesor Artur Andrzejuk wystąpił z referatem zatytułowanym: *Wychowanie młodzieży dorastającej według Wojciecha F. Bednarskiego*. W swoim referacie zaprezentował postać polskiego tomisty i jego dorobek naukowy w obszarze pedagogiki i filozofii wychowania. Zaprezentował zasadnicze założenia systemu wychowawczego Bednarskiego, cele i ideały wychowawcze, metody wychowawcze stosowane wobec młodych ludzi. Szczególną uwagę zwrócił na składniki wychowania, o jakich mówił Bednarski: wychowanie fizyczne, kształcenie inte-

lektualne i estetyczne, wychowanie religijne, wychowanie charakteru i woli, wychowanie uczuć i popędu seksualnego, a także wychowanie narodowe i społeczne. Andrzejuk w swoim wykładzie wiele miejsca poświęcił szczególnemu zainteresowaniu Bednarskiego, jakim było wychowanie harcerskie. Wskazał na rolę kontaktów z przyrodą, system zastępowy funkcjonujący w harcerstwie, a także rolę zdobywanych przez harcerzy sprawności.

Profesor dr hab. Magdalena Płotka przedstawiła wystąpienie zatytułowane: *Tomasz z Akwinu o przyjemności i dobrej zabawie*. Zwróciła uwagę, że w polemice z tradycją patrystyczną, która sceptycznie podchodziła do zagadnienia przyjemności, śmiechu i humoru, Tomasz z Akwinu, opracowując swoją wielowątkową i złożoną koncepcję przyjemności, jednocześnie docenił jej wartość i znaczenie w psychologicznym, intelektualnym, a nawet duchowym życiu człowieka. Za Arystotelesem Tomasz podkreślał, że przyjemność towarzysząca naturalnym działaniom (takim jak spożywanie pokarmów, napojów itd.), jest również naturalna, tj. zgodna z naturą człowieka i jako taka nie powinna być potępiana. Przeciwnie, przyjemność wyrażająca się w zabawie, grach towarzyskich czy śmiechu jest kluczowa dla *recreatio animae*, przyjemność pozwala na odzyskanie sił intelektualnych i fizycznych, przywraca równowagę.

Referat zatytułowany *U sytuowanie prawa naturalnego w ogólnej koncepcji prawa* zaprezentowała mgr Natalia Herold. Wychodząc od różnych prób zdefiniowania prawa, ukazała jego znaczenie

w odniesieniu do prawdy. Pokazała, jakie napięcie towarzyszy rozumieniu prawa w związku z usytuowaniem go pomiędzy porządkiem woli i porządkiem rozumu, także między bezwzględnym stosowaniem prawa i jego wiązaniem a niemożliwością stosowania prawa niesprawiedliwego, niemającego odniesienia do rzeczywistości. Odnosząc się do samej koncepcji prawa naturalnego wskazała, że przyjęta wizja prawa uzależniona jest od określonej wizji człowieka i świata: 1) tam, gdzie prym widzi porządek rozumu, tam też może zafunkcjonować prawo naturalne; 2) tam, gdzie na pierwszym miejscu stawia się porządek woli z jednoczesnym sceptycyzmem, co do możliwości poznania natury, tam nie ma miejsca na prawo naturalne. Ta ostatnia sytuacja prowadzi do pozytywizmu prawniczego, a w jego skrajnej wersji do normatywizmu. Jako remedium na obecną sytuację kulturową, w której odrzuca się posługiwanie się prawem naturalnym w różnych uzasadnieniach, Herold wskazała powrót do kultury, która będzie nakierowana na chronienie osób i relacji osobowych (a więc będzie we właściwy sposób odczytywać naturę).

Doktor Izabella Andrzejuk zaprezentowała wystąpienie zatytułowane: *Savoir-vivre czy coś więcej? Cnoty społeczne w ujęciu Tomasza z Akwinu*. Na początku uzasadniła wybór niektórych cnót społecznych, których znaczenie zaprezentowała w swoim referacie. Uzasadnienie to opierało się na wskazaniu na te cnoty, które doskonalą człowieka w relacjach osobowych i bierze się w nich pod szczególną uwagę względy

moralne. Do wyjątkowych cnót społecznych należą: słusność, prawdomówność, posłuszeństwo, wdzięczność, uprzejmość, hojność. Te cnoty społeczne, jako pokrewne sprawiedliwości, stanowią spoiwo wspólnot ludzkich. Zdaniem Andrzejuk nie są tylko „zwykłą kindersztubą”, lecz ich korzeni należy szukać w ludzkiej naturze (w naturze rozumnego bytu osobowego).

Kolejny referat zatytułowany *Wychowanie uczuć w życiu moralnym według ojca Wojciecha Giertycha OP* zaprezentował ks. dr Michał Cherubin. Swoje wystąpienie rozpoczął od zaprezentowania tego tomisty i zaakcentowania jego dorobku naukowego w obszarze kwestii moralnych. W swoim wystąpieniu zaprezentował diagnozę współczesnego kultu wrażeń, naturę uczuć ludzkich (opierając się głównie na wypowiedziach Mieczysława A. Krąpca), trudności związane z integracją uczuć ludzkich z pozostałymi obszarami działań człowieka (szczególnie rozumem i wolą). Wszystkie te elementy posłużyły Cherubinowi do zaprezentowania kluczowego zagadnienia, a mianowicie wpływu łaski na kształtowanie uczuć. Wskazał on na różne etapy wychowania uczuć, a także na konkretne przykłady uczuć, które podlegają przemianie i sublimacji.

Ostatnim prelegentem był dr hab. Michał Zembrzuski, który zaprezentował referat pt. *Metafizyka i/jako praktyka*. Swój referat rozpoczął od zwrócenia uwagi na Arystotelesowski podział filozofii na teoretyczną i praktyczną oraz na działanie intelektualne jako najważniejszą czynność wśród działań ludzkich. Pojmowanie metafizyki jako wiedzy o rze-

czywistości z uwzględnieniem jej przyczyn i zasad jest nierozdzielnie związane z działaniem. Można to wyjaśnić przede wszystkim w aspekcie teoriopoznawczym. Wiedza ukierunkowuje człowieka na rzeczywistość – słowo serca skłania wolę do podejmowania relacji z osobami. W tym znaczeniu metafizyka nie jest tylko teorią/wiedzą, ale obecnością człowieka wśród osób, działaniem w środowisku osób. Kluczowym zagadnieniem w referacie Zembrzuskiego było podkreślenie działań i sprawności intelektu teoretycznego i praktycznego, które w działaniu jednego człowieka pozostają ściśle ze sobą powiązane i w swo-

ich aktach są wewnętrznie spójne. W swoim referacie Zembrzuski wiele miejsca poświęcił także odróżnieniu życia kontemplacyjnego i praktycznego, a także sapiencjalnemu rozumieniu metafizyki.

Wszystkie zaprezentowane referaty spotkały się z żywym zainteresowaniem słuchaczy, którzy chętnie zadawali pytania i dyskutowali z prelegentami. Poruszone wątki praktycznej strony filozofii i teologii Tomasza z Akwinu utwierdzały słuchaczy w przekonaniu, że należy z tą myślą wychodzić do innych ludzi i mierzyć się z wyzwaniami i zagrożeniami współczesnego świata.

Nota o Autorach

Artur Andrzejuk – prof. dr hab., prof. zwyczaj. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (UKSW), na którego Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej kieruje Katedrą Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej oraz Sekcją Historii Filozofii. Autor szeregu publikacji z zakresu filozofii i teologii średniowiecznej, tomizmu, etyki i klasycznej filozofii człowieka. Interesuje się problematyką uczuć, sprawności i cnót moralnych, relacji osobowych. Jest uczniem Profesora Mieczysława Gogacza. Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7926-4070>

Izabella Andrzejuk – dr, adiunkt Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Członek-założyciel Naukowego Towarzystwa Tomistycznego oraz członek redakcji Rocznika Tomistycznego. Jest autorką ponad sześćdziesięciu artykułów o tematyce filozoficznej. Zainteresowania naukowe: historia filozofii (arystotelizm, tomizm, filozofia polska); filozofia, etyka, klasyczna teoria człowieka, filozoficzne podstawy mistyki. Napisała książkę pt. *Filozofia przyjaźni. Tomasz z Akwinu* (Warszawa 2007) oraz (wspólnie z Arturem Andrzejukiem) *Tomasz z Akwinu jako etyk* (Warszawa 2021). Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4961-2580>

Katarzyna Bałdyga – doktor nauk humanistycznych, absolwentka filologii polskiej, kulturoznawstwa i filozofii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; pracownik dydaktyczny Warszawskiej Szkoły Filmowej; autorka rozprawy doktorskiej pt. *Św. Tomasz z Akwinu i jego myśl w twórczości Czesława Miłosza – inspiracja, wzór czy punkt odniesienia?* i artykułów naukowych dotyczących literatury i filmu. Zainteresowania naukowe związane są z problematyką związków sztuki i filozofii oraz miejscem tradycji we współczesnych tekstach kultury.

Michel Bastit – profesor filozofii starożytnej i średniowiecznej oraz metafizyki na Uniwersytecie Burgundii w Dijon oraz członek Akademii Poincaré w Nancy. Autor wielu książek, m.in., *Le principe du monde. Le Dieu du philosophe* (2016), *La substance. Essai de métaphysique* (2012), *Qu'est ce*

que l'université? (2007), *Les quatre causes de l'être dans la philosophie première d'Aristote* (2002), *Les principes des choses en ontologie médiévale* (1997).

Tomasz Duma – doktor habilitowany, pracownik badawczo-dydaktyczny w Instytucie Filozofii KUL; autor książek: *Akt i możliwość w filozofii realistycznej. Gallusa Mansera interpretacja teorii aktu i możliwości* (Lublin 2008), *Metafizyka relacji. U podstaw rozumienia relacji bytowych* (Lublin 2017), jak też licznych artykułów m.in. z zakresu metafizyki i antropologii filozoficznej. Interesuje się metafizyką, zwłaszcza tomizmu egzystencjalnego, antropologią filozoficzną, filozofią Boga i etyką.

Mieczysław Gogacz - prof. zw. dr hab., emerytowany profesor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (dawnej Akademii Teologii Katolickiej). Stworzył konsekwentną odmianę tomizmu egzystencjalnego. W jego ramach broni teorii aktu istnienia i zasady niesprzeczności, tezy o odrębności i wewnętrznej jedności jednostkowych bytów oraz wynikającego z tych twierdzeń realizmu i pluralizmu bytowego. Zaproponował szereg doprecyzowań w dyscyplinach filozoficznych, takich jak filozofia bytu, antropologia filozoficzna, etyka i pedagogika. Formułował podstawy etyki zawodowej lekarza, żołnierza, funkcjonariusza Straży Granicznej; wykładał te etyki na AM, WAT i UW. Uczestniczył w debatach publicznych na temat ochrony życia, etyki zawodowej, racji stanu, polityki kulturalnej i naukowej państwa. Wykaz publikacji M.Gogacza obejmuje prawie 1000 pozycji.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0517-0781>

Agnieszka Gondek – dr nauk humanistycznych, filozof, absolwentka Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Urzędnik państwowy w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej w Warszawie. Członek Naukowego Towarzystwa Tomistycznego. Specjalizuje się w zakresie filozofii wychowania. Nauczycielka akademicka z kilkuletnim doświadczeniem w zakresie nauczania filozofii i etyki, w tym etyki zawodu i historii filozofii. W nauczaniu i kształceniu promotorka wspólnego odkrywania i poszukiwania prawdy. Zainteresowania naukowe skupiają się wokół antropologii filozoficznej, etyki, metafizyki i filozofii wychowania.

Natalia Gondek – mgr, asystent badawczy przy Katedrze Metafizyki na Wydziale Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Jest sekretarzem redakcji czasopisma „Roczniki Filozoficzne”. Jej zainteresowania badawcze

oscylują wokół metafizyki, w szczególności metodologii metafizyki oraz teorii poznania metafizycznego. Była uczniem księdza prof. Andrzeja Maryniarczyka.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5229-7016>.

Natalia Herold – mgr, absolwentka prawa i administracji na Uniwersytecie Gdańskim (lic.) i Uniwersytecie Warszawskim (mgr). Jest doktorantką filozofii Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz sekretarzem Zarządu Naukowego Towarzystwa Tomistycznego. Interesuje się filozofią klasyczną, a w niej szczególnie etyką i pedagogiką. Publikuje w „Roczniku Tomistycznym”.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4761-9495>

Maria Janik-Czachor – prof. dr hab., fizykochemik, wybitna specjalistka od nanomateriałów, emerytowana profesor Instytutu Chemii Fizycznej Polskiej Akademii Nauk oraz Kierownik i Pełnomocnik Laboratorium d/s Centrum Fizykochemii Materiałów Instytutu Chemii Fizycznej PAN i WIM PW. Stypendystka Fundacji im. Aleksandra von Humboldta. Autorka licznych publikacji w kraju i za granicą – index Hirscha 26 (wg bazy Scopus; najwyższy wśród fizykochemików w Polsce). Prywatnie, małżonka śp. prof. Andrzeja Czachora i krewna Sługi Bożej Wandy Malczewskiej oraz malarza Jacka Malczewskiego.

Henryk Majkrzak SCJ – dr hab., znawca nauki św. Tomasza z Akwinu (doktorat z antropologii filozoficznej – *Godność człowieka w myśli św. Tomasza z Akwinu*, Rzym, Angelicum, habilitacja z teologii dogmatycznej – *Antropologia integralna w ‘Sumie teologicznej’ św. Tomasza z Akwinu*, Uniwersytet Opolski) oraz nauki św. Augustyna (doktorat z teologii życia wewnętrznego – *Rola przyjaźni w życiu duchowym św. Augustyna*, Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie). Wykładowca filozofii na uczelniach katolickich Krakowa i okolic, kierownik Sekcji Filozoficznej Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie oraz członek Polskiego Towarzystwa św. Tomasza z Akwinu (Lublin) oraz Naukowego Towarzystwa Tomistycznego (Warszawa). Jest autorem wielu książek i innych publikacji, znawcą Kościoła katolickiego w Azji Środkowej i na Zakaukaziu (książka – *Azja Środkowa i Zakaukazie. Kościół katolicki, społeczeństwa i zwyczaje*) oraz Watykanu (książki – *Watykan. Wszystko to, co chcielibyście wiedzieć* oraz *Papieskie formacje zbrojne*). Równocześnie zaangażowany jest w działalność patriotyczną i pracę duszpasterską.

Andrzej Maryniarczyk SDB – ks. prof. dr hab., Kierownik Katedry Metafizyki KUL; Prezes Polskiego Towarzystwa Tomasza z Akwinu; redaktor naczelny dziesięciotomowej Powszechnej Encyklopedii Filozofii i dwutomowej Encyklopedii Filozofii Polskiej oraz Słownika-przewodnika filozoficznego; członek: Towarzystwa Naukowego KUL, Lubelskiego Towarzystwa Filozoficznego, Società Internazionale Tommaso d'Aquino, American Association of Catholic Philosophers, American Society of Christian Philosophers, Pontificia Academia di S. Tommaso – Roma. Zmarł niespodziewanie 27 grudnia 2020 roku.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6535-5089>

Ewa Agnieszka Pichola – dr, absolwentka Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Doktorat z filozofii obroniła w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego na podstawie rozprawy, w której analizowała dorobek Dietricha von Hildebranda z perspektywy obecności wątków modernistycznych w jego pismach. Interesuje się zagadnieniami z pogranicza metafizyki i psychologii, a dokładnie filozoficznych podstaw koncepcji psychologicznych i antropologicznych aspektów prawdy. Publikuje, uczestniczy w konferencjach, tłumaczy w j. angielskim.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6078-7384>

Magdalena Płotka – dr hab., profesor uczelniany w Katedrze Historii Filozofii Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Z-ca redaktora naczelnego Rocznika Tomistycznego. Zainteresowania naukowe skupiają się wokół średniowiecznej filozofii praktycznej, historii filozofii polskiej w XV i XVI wieku, paleografii łacińskiej oraz filozofii współczesnej. Jest autorką książki *Metafizyka i semantyka. Filozofia Jana Wersora* (Warszawa, 2013) oraz *Filozofia jako praktyka. Myśl krakowskiego praktycyzmu w XV i XVI* (Warszawa 2016). Publikuje w „Rocznikach Filozoficznych”, „Edukacji filozoficznej”, „Filosofiji”, „Roczniku Tomistycznym” i in.

Marek Prokop – dr, historyk filozofii, bibliotekoznawca, arabista. Studiował historię filozofii w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie w latach 1969-1974, studia zakończył magisterium u prof. M. Gogacza. Doktoryzował się ze średniowiecznej filozofii arabskiej u prof. M.-T. d'Alverny na Uniwersytecie w Poitiers w 1978 roku. Po doktoracie zatrudniony kontraktowo w Centre National de la Recherche Scientifique (1979-1983), następnie kierował działem rękopisów Biblioteki Polskiej w Paryżu (1982-2002). Od 1995 r. jest

pracownikiem naukowym Zakładu Biografistyki Polonijnej PUNO. Członek: Société Internationale de la Philosophie Médiéval w Louvain, Centre de Recherche Philosophique Saint Thomas d'Aquin w Paryżu, Naukowe Towarzystwo Tomistyczne w Warszawie, Towarzystwo Historyczno-Literackie w Paryżu. W 2009 r. opublikował zbeletryzowaną opowieść o filozofii, zbudowaną na kanwie podróży do różnych krajów, zatytułowaną *Podróże z Awicenną*.

Julia Rejewska – mgr, doktorantka filozofii w Szkole Doktorskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół współczesnej etyki, filozofii kultury i filozofii edukacji.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5740-6608>

Szymon Stanula – student filozofii na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. W swoich poszukiwaniach filozoficznych skupia się przede wszystkim na problematyce metafizycznej oraz tomizmu po encyklice *Aeterni Patris*. Szczególnie zaś oddał się badaniu zagadnienia istnienia w tomizmie R. Garrigou-Lagrange'a. W roku akademickim 2021-2022 studiował w Paryżu w ramach stypendium realizowanego w Instytucie Katolickim.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4968-1893>

Marian Szymonik – ks., dr hab. nauk humanistycznych w zakresie filozofii. Wykładowca Wyższego Seminarium Duchownego w Częstochowie; „profesor stały” i wykładowca w Wyższym Instytucie Teologicznym w Częstochowie.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0796-8001>

Michał Zembrzusi – dr hab, profesor uczelniany w Katedrze Historii Filozofii Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Interesuje się problematyką epistemologiczną w starożytności i średniowieczu, a szczególnie problematyką pamięci i teorią intelektu możnościowego i czynnego. Jest współredaktorem książek w serii „Opera Philosophorum Medii Aevii”. W jej ramach w 2012 opublikował autorską monografię zatytułowaną: *Tomasz z Akwinu. Komentarz „O pamięci i przypominaniu”*. W 2019 roku opublikował monografię pt. *Filozofia intelektu. Tomasz z Akwinu koncepcja intelektu możnościowego i czynnego*.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4647-479X>

